

"Yüz seksen veya iki yüz sene sonra evlenmese de olur." diye bir hadis var mı? Bu gibi hadisleri göstererek evlenmemek doğru mu? Hizmet niyeti olan herkese bu tavsiyede bulunmak, evlenmeden hizmetin daha yararlı olduğunu söylemek doğru mu?

Evlenmek; insanlık için fitri ve umumi bir yoldur, bunun aksini savunup, bütün insanları bekar kalmaya davet etmek; hem fitrata hem de İslam'a zıt bir yaklaşım olur. Onun için bu hususta asıl ve doğru olan ve herkesin gidebileceği yol, evlenmektir, aile kurmaktır. Ama bu genel kural, bazı hususi durumlarda ve bazı hususi şahıslarda geçerli olmayabilir. İşte evlenmeye teşvik eden hadisler genel durum için, evlenmemeyi teşvik eden hadisler ise özel şahıs ve durumlar içindir.

Mesela bu hadis, hususi bir şekilde, evlenmeyip, iman hizmetinde bulunmaya teşvik ve işaret eder:

"Deylemî'den (R.A.) mervi bir hadis şöyledir: ... Yani:

"Allah bir kulunu severse o kulu, Zât-ı Uluhiyetine (dinine) hizmet için seçer, (dünyevî iştihalden) imsak ettirir. O kulu, kadın ve evlad ile meşgul ettirmez."(1)

Bu durum, bilhassa hicretin 200. senesinden sonra içindir. Çünkü **"200 senesinden sonra en hayırlınız, zevce ve veledi olmamakla yükü hafif olanınızdır."** buyuruluyor. Bu hadis genel olan evlenme kaidesini bazı şahıslarda takyit ve tahsis etmiş oluyor. Dolayısı ile bazı özel şahıslar ve özel durumlar içindir, genelleme yoktur.

İmam-ı Gazalî'nin Huzeyfe'den ve Ebû Umame'den (ra) rivayet ettiği bir hadiste Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyuruyor:

"Hicri ikinci asırdan sonra insanların en hayırlısı geçim derdi az ve çoluk çocuğu olmayan kimsedir."

Yine İmam-ı Gazalî'nin Ebû Hüreyre'den rivayet ettiği bir hadiste Peygamber Efendimiz (asm):

"Bir zaman gelecek; kişinin helâki karısının, anne ve babasının ve

çocuklarının elinde olacak. Çünkü bunlar onu fakirlikle ayıplarlar. Ve gücünün yetmediği şeyleri kendisinden isterler. Adam da bu sebeple tehlikeli işlere girer. Böylece dini gider, kendisi de helâk olur." (2)

Burada, Peygamber Efendimiz (asv) umumi olarak herkesi evlenmemeye teşvik etmiyor. Bu dönemlerde insanların çoğu geçim belası yüzünden haramlara ve dünyaya dalacağını haber veriyor. Bu gibi hadisler hayatın birtakım realitelerine işaret ediyor. Ve belalara karşı bizi tedbirli olmaya davet ediyor. Onun için biz de tedbir olarak, evlenirken dindar, şuurlu ve kanaatkar bir eşle evlenmeliyiz, yoksa çok sıkıntı ve haramlara girme riski vardır.

Sahabeler içinde de Ashab-ı suffa denilen, sadece ilim ve hizmet ile meşgul olup, içtimai hayata girmeyen sahabeler de vardır. Bu sahabeler evlenmez, ticaret ile meşgul olmaz, geçimlerini ise ümmet temin ederdi. Bizdeki vakıflık müessesesi sahabelerdeki suffaya benzer. Vakıf ağabeylerin de bu zamanda ciddi bir fedakarlık ile her şeyden tecerrüt ile hizmet etmeleri, suffa sahabelerinin bu zamandaki bir cilvesi ve modeli hükmündedir. Yani vakıflık müessesesinin karşılığı ve dayanağı sünnette ve sahabelerde vardır, meşru ve müstahsen bir kurumdur. Ama her Nur talebesini vakıflığa özendirmek ve öyle teşvik etmek de doğru olmaz. Vakıflık herkesin yapabileceği bir hizmet tarzı değildir.

Özet olarak, evlenmek genel bir kaide ve sünnet iken, bazı özel şahıslara ve özel durumlara sünnet ve kaide olmayabiliyor. Her iki hale işaret eden hadisler de mevcuttur. Bu hadisler birbiri ile çelişmiyor, iki farklı realiteye işaret ediyor denilmelidir. Hizmet için bekar kalan bir Nur talebesi, bu halini genelleyemez. Yani herkesi bekar kalıp hizmet etmeye teşvik edemez, ederse yanlış bir tutum olur.

İnsanların mizaç ve fitratları farklıdır. Evlenmek birisi için vacip iken, diğeri için tersi olabilir. Ama evlenmenin insanlığın geneli için sünnet olduğu aşikardır.

Dipnotlar:

(1) bk. Levami-ül Ukul Şerhi, I/173.

(2) bk. İhya, II/66.